

Kris Tavernier

Vergeven zoals God ons vergeven heeft

'(...) wees jegens elkaar goedertieren, welgezind, elkaar vergevend, zoals ook God in Christus u vergeven heeft' (Ef. 4:32).

'(...) elkaar vergevend, zoals ook Christus u vergeven heeft, zo ook u' (Kol. 3:13).

Mattheüs 18:21-35

De grootte van onze schuld

Toen het lijden volop het deel was van onze Heer Jezus Christus, was Zijn eerste woord vanaf het kruis toch: 'Vader, vergeef hun'. Hoe is het bij ons, hoe vlug vergeven wij? Gaan er soms niet dagen of misschien wel jaren voorbij, voordat wij iets dat een ander ons heeft aangedaan kunnen of willen vergeven? Denk dan eens aan de gelijkenis over het vergeven in Mattheüs 18:21-35. De ene slaaf had een grote schuld tegenover zijn heer, nl. tienduizend talenten. Een precieze berekening is moeilijk vanwege de verschillende geldsoorten, maar één talent zou overeenkomen met 6000 denaren. De slaaf had dan een totale schuld van zestig miljoen denaren. Eén denaar komt in de gelijkenis van de arbeiders in de wijngaard overeen met een dagloon (Matt. 20:1-16). De schuld van de slaaf bedroeg dan zestig miljoen werkdagen, of ruim honderdvijfenzestigduizend jaar

werken (gerekend als de slaaf elke dag van het jaar met daarin driehonderdenzestig dagen werkte). Trek daar de sabbatten vanaf, waarop niet mag gewerkt worden, en het aantal jaren wordt nog een stuk hoger.

Het komt erop neer dat de slaaf een onbetaalbare schuld had. Zijn Heer had echter medelijden met hem en schold hem heel die grote schuld kwijt (vs. 27). Maar zelf kon de slaaf de veel kleinere schuld van zijn medeslaaf niet kwijtschelden! De schuld van deze medeslaaf bedroeg honderd denaren (zeshonderdduizend keer minder dan de schuld van de eerste slaaf). Dat komt overeen met honderd werkdagen. De schuld die wij tegenover God hadden, was veel en veel groter dan welke schuld ook die iemand anders tegenover ons kan hebben. Dat is echt niet te vergelijken, laten wij dat nooit vergeten. God betaalde een prijs die wij nooit kunnen terugbetalen: Zijn eniggeboren Zoon. Maar wij kunnen Hem wel eren en verheerlijken door elkaar te vergeven, zoals Hij ons vergeven heeft.

‘Doe dan aan, als door God uitverkoren heiligen en geliefden, innerlijke ontferming, goedheid, nederigheid, zachtmoedigheid, lankmoedigheid, elkaar verdragend en elkaar *vergevend*, als de één tegen de ander een verwijt heeft; *zoals ook Christus u vergeven heeft*, zo ook u. En boven dit alles de liefde, dat is de band van de volmaaktheid’ (Kol. 3:12-14). ‘Wees jegens elkaar goedertieren, welgezind, *elkaar vergevend, zoals ook God in Christus u vergeven heeft*’ (Ef. 4:32). Je kunt deze verzen ook zo lezen: Als je zelf vergeving hebt ontvangen van God, dan kun jij toch niet anders doen dan je medemens ook vergeving schenken. Ook in de gelijkenis van Mattheüs 18 brengt de Heer deze gedachte naar voren: ‘Had ook jij je niet moeten erbarmen over je medeslaaf, zoals ook ik mij over jou erbarmd heb?’ (vs. 33). De idee is dat wij met elkaar moeten omgaan, ook met betrekking tot het vergeven, zoals de Heer met ieder van ons persoonlijk handelt.

Het vergeven van medegelovigen

Als voorbeeld voor het vergeven van elkaar, kunnen we hier verwijzen naar de woorden van Paulus: ‘Bij mijn eerste verdediging is niemand bij mij geweest, maar allen hebben mij verlaten; moge het hun niet toegerekend worden’ (2 Tim. 4:16). Paulus was opnieuw gevangen genomen in Rome en voor het gerecht geleid. Terwijl hij zoveel had gedaan voor de gelovigen, werd hij nu door hen verlaten op het moment dat hij hun steun best kon gebruiken. Hij had reden om boos, of op zijn minst bedroefd of ontgoocheld te zijn. Toch vinden we hier een heel andere

houding in zijn hart, die van vergeving. Die houding moet ook in ons hart gevonden worden.

Als wij onze broeders en zusters nog niet kunnen vergeven, hoe zullen wij dan ooit vijanden en verdrukkers kunnen vergeven? Is het vergeven van medegelovigen niet het minimum aan vergevensgezindheid dat wij moeten hebben? Hoe is het verlopen bij de laatste ruzie die u had met een broeder of zuster? Hebben wij niet al te vaak de houding: mij is onrecht aangedaan, en de ander moet nu maar de eerste stap zetten en erkennen dat hij of zij fout was, en mij gelijk geven? Dan zal ik wel vergeven. En dat des te meer, als wij ons geraakt voelen in onze eer! Misschien spreken wij het zo niet uit, maar denken wij wel zo. Maar zelfs wanneer we voor de volle honderd procent in ons recht staan, moeten wij genadig en vergevend zijn. Wanneer wij blijven staan op ons recht of op genoegdoening, dan zijn wij hoogmoediger dan wij denken of toegeven. Moeten er dingen rechtgezet worden? Dan moet dit ook gebeuren, maar dat komt op de tweede plaats, namelijk nadat er eerst vergeving geschonken is. De Heer Jezus, God, deed de eerste stap, zelfs toen wij nog niets van Hem moesten hebben (vgl. Rom. 5:8).

Het vergeven van vijanden

De Heer Jezus bad aan het kruis voor degenen die Hem het lijden aandeden. Hij had zelfs Zijn vijanden lief. De Heer vraagt van ons om die liefde ook in ons eigen hart te laten regeren: 'Maar Ik zeg u: Heb uw vijanden lief en bid voor wie u vervolgen' (Matt. 5:44; Luk. 6:27-28, 25a). Ook Paulus vraagt van ons om de vervolgers niet slechte, maar goede dingen toe te wensen: 'Zegen wie u vervolgen; zegen en vervloek niet ... Vergeld niemand kwaad met kwaad; heb het goede voor met alle mensen' (Rom. 12:14, 17). En: 'worden wij gescholden, wij zegenen' (1 Kor. 4:12). Voor haat is dus geen plaats. Petrus noemt hetzelfde principe: 'Vergeld geen kwaad met kwaad of laster met laster, maar zegen integendeel' (1 Petr. 3:9). Dit is ontzettend moeilijk, laten we er maar eerlijk over zijn. Het goede voor hebben met de mensen die ons lijden aandoen. Denken aan hun heil, en niet aan wraak voor het onrecht dat ons is aangedaan. Ik vraag mezelf vaak af of ik, als er verdrukking zou komen, mijn verdrukkers zou kunnen vergeven en voor hen zou kunnen bidden – laat staan hen *zegenen*. Voor mijzelf is het één ding, maar voor mijn vrouw en kinderen? Zou ik iemand kunnen vergeven die hun iets aandoet? De Heer Jezus kon het, de Vader kon het. Ja, ook dat is worden zoals Hij. Het is niet zo moeilijk om over vergeving te spreken of te

schrijven, het is heel wat moeilijker om het ook in de praktijk waar te maken. Toch is dat laatste veel belangrijker dan het eerste.

Als volgelingen van de Heer Jezus kunnen wij kijken naar het voorbeeld van Stefanus. De laatste woorden van deze eerste martelaar waren woorden van *vergeving*: 'Heere, reken hun deze zonde niet toe' (Hand. 7:60). Zijn hart was vervuld met liefde en vergevengedzindheid tegenover zijn vijanden, net zoals dat bij zijn Heer, tot Wie hij hier spreekt, het geval was. Zullen ook wij leren te vergeven, zoals Hij ons vergeven heeft!

Vaderlijke vergeving en rechterlijke vergeving

In het zogenoemde 'Onze Vader' (Matt. 6:9-14), naar de eerste woorden van dit gebed, valt de nadruk op het vergeven van elkaar. Slechts bij de vraag om *vergeving* wordt daaraan ook een motivatie gekoppeld. Bij de andere zaken die wij voor onszelf bidden, nl. 'Geef ons vandaag ons toereikend brood', 'Leid ons niet in verzoeking' en 'Verlos ons van de boze', staat iets dergelijks niet. Maar bij de vraag om vergeving staat hier: 'Vergeef ons onze schulden, *zoals ook wij onze schuldenaars vergeven*'. In Lukas 11:4 staat het zo: 'Vergeef ons onze zonden, want ook wijzelf vergeven ieder die ons iets schuldig is'.

In het Mattheüs-evangelie wordt er na het 'Onze Vader' nog eens ingegaan op het vergeven. 'Want als u de mensen hun overtredingen vergeeft, zal uw hemelse Vader ook u vergeven; als u de mensen hun overtredingen echter niet vergeeft, zal ook uw Vader uw overtredingen niet vergeven' (Matt. 6:14-15). In Markus 11:25-26 vinden we iets dergelijks: 'En wanneer u staat te bidden, vergeef als u iets tegen iemand hebt, opdat ook uw Vader die in de hemelen is, u uw overtredingen vergeeft'. Het lijkt wel alsof de vergeving die wij ontvangen, ervan afhangt of wij ook anderen vergeving schenken. Voor zover het om de Vaderlijke vergeving gaat, is dat ook zo. Wat betreft de rechterlijke vergeving, is onze vergeving enkel en alleen gegrond op het werk van de Heer Jezus Christus.

Daarom wil ik erop wijzen dat in deze verzen telkens wordt gewezen op de hemelse Vader! De Vader wil van Zijn kinderen dat zij worden zoals Hij (Matt. 5:45, 48). In deze verzen vinden wij dan ook een verband tussen de Vaderlijke vergeving van de hemelse Vader, en de vergeving tussen de kinderen van de Vader onderling. Zolang de kinderen het onderling niet op orde hebben, kan het voor hun Vader ook niet goed zijn. Ik heb twee kinderen. Als mijn twee dochters ruzie maken, dan zou ik hen elk afzonderlijk vergeven wat zij aan de ander misdaan hebben. Maar het kan voor mij niet in orde zijn, zolang het ook tussen

hen onderling niet in orde is. In mijn gezin kan ik het niet verdragen dat er geen vergeving is voor elkaar. Zo is dat ook bij de hemelse Vader. Het kan voor Hem niet bestaan dat er geen vergeving is onder Zijn kinderen.

De bovenstaande verzen lees ik dan ook in die samenhang: Als jullie elkaar niet kunnen vergeven, dan blijft het ook voor Mij bestaan als niet vergeven. Je kunt het niet maken om te bidden: 'Vader, vergeef mij als ik zondig', en tegelijkertijd zeggen: 'maar ik vergeef mijn broeder niet als die tegen mij zondigt'. De vergeving die de kinderen van de Vader ontvangen hebben, maakt de kinderen tot mensen die vergeven, zoals zichzelf vergiffenis ontvangen hebben. De kinderen van de Vader horen een gemeenschap te vormen waarin zonden vergeven worden. De kinderen van de Vader gaan met elkaar om in het licht van de manier waarop de Vader met Zijn kinderen omgaat.

Graag vergevend

We hebben aan het begin al even gekeken naar de gelijkenis in Mattheüs 18. In de twee verzen daarvoor (vs. 21-22) vinden we de aanleiding voor die gelijkenis, nl. de vraag van Petrus: 'Heer, hoe vaak zal mijn broeder tegen mij zondigen en ik hem vergeven?' Nog even daarvoor (in de verzen 15-20) had de Heer Jezus gezegd hoe men moest omgaan met de zonde van een broeder. Met dat punt in gedachten (zo wordt het hier voorgesteld in het Mattheüs-evangelie), stelt Petrus dan de vraag hoe vaak hij een broeder moet vergeven die tegen hem zondigt. In de Joodse traditie hield men het op *drie* keer, dan was de maat vol en hoefde er geen vergeving meer geschonken te worden. Petrus spreekt over zevenmaal. Hij toont daarmee dat er al meer besef van de genade in zijn hart was, en dit leek hem de hoogste maat van vergevensgezindheid. Zo zegt de Heer Jezus (in Lukas 17:3-4): 'Indien uw broeder zondigt, bestraf hem, en indien hij berouw heeft, vergeef hem. En zelfs indien hij zevenmaal per dag tegen u zondigt en zevenmaal tot u terugkomt en zegt: Ik heb berouw, zult u het hem vergeven'.

Maar in Mattheüs 18 spreekt de Heer Jezus over zeventig *maal* zeven, een overtreffende trap van vergevensgezindheid. Dit is een oneindige maat van vergeving. Zoals God ons alles vergeven heeft in de Heer Jezus Christus, zo behoren wij ook altijd elkaar te vergeven. Een kind van God zijn alle dingen vergeven, en zo moet dat ook bij de kinderen onder elkaar het geval zijn. Maar er zit ook nog meer achter, denk ik. In Genesis 4:24 zegt Lamech (een nakomeling van Kaïn): 'Want Kain wordt zevenvoudig gewroken, maar Lamech zevenenzeventig maal'. Wraak is het tegenovergestelde van vergeving. Als de

hoogste maat voor wraak zeven plus zeventig keer is, dan stelt de Heer Jezus hiertegenover dat de maat voor vergevensgezindheid zeven *maal* zeventig is (vs. 22). Het gaat er niet om dat er vierhonderd en negentig keer vergeving moet worden geschonken, wat weer een eindige maat zou zijn. Zeven geeft hier zoals gezegd een *volledige* maat aan. Het gaat er bij de vergelijking van deze twee verzen om dat onze vergevensgezindheid een alles overtreffende maat moet hebben. Ons vergeven moet rijk en overvloedig zijn, telkens opnieuw, zoals de vergevensgezindheid van God Zelf dat is. Volgens sommigen zegt de Heer Jezus hier niet 'zeven maal zeventig', maar 'zevenenzeventig maal', dus hetzelfde als Lamech zei. Hoe het ook mag zijn, de Heer gebruikt een alles overtreffende trap (zoals ook Lamech deed). Lamech met het oog op wraak, de Heer Jezus met het oog op vergevensgezindheid. Als dit inderdaad zo is, dan is het verband tussen Mattheüs 18:22 en Genesis 4:24 des te sprekender.

De reden dat er soms geen vergeving gevonden wordt bij ons is meestal dat wij niet beseffen hoeveel onszelf wel is vergeven, en dat er niet genoeg liefde is onder elkaar. Zonder de pijn, het verdriet en de wonden die mensen kunnen oplopen te kleineren, moeten we toch beseffen dat wat God ons heeft vergeven veel meer is dan wat wij de ander zullen vergeven. Vaak hebben we weinig besef ervan hoe groot Gods vergeving voor ons is geweest, zoals ook de slaaf in de gelijkenis zijn onbetaalbare schuld niet lijkt te beseffen (vs. 27b). Pas als je de grootte van je schuld beseft, kun je ook de rijkdom aan vergeving hiervoor beseffen. Maar zoals zestig miljoen werkdagen niet te bevatten is, is de vergeving die wij van God hebben ontvangen evenmin te bevatten. Het besef waartoe we wel kunnen komen, is dat wij elkaar rijkelijk vergeving schenken vanuit de overvloed van vergeving die onszelf ten deel is gevallen. Als we kijken naar wat de boze slaaf doet met zijn medeslaaf, dan denken we al vlug: zoiets doe je niet, hij is zoveel kwijtgescholden en nu dit! Bedenk dan dat wanneer wij de ander niet vergeven, wij net zoals die boze slaaf zijn. De slaven in de gelijkenis van Mattheüs 18 zagen het gebrek aan vergevensgezindheid bij de boze slaaf. Dat maakte hen bedroefd. Hoe moet het ook ons bedroeven, als wij zien dat er geen vergeving wordt geschonken onder kinderen van God.

David beleed: 'U, Heere, bent immers goed, mild om te vergeven en rijk aan goedertierenheid voor allen die U aanroepen' (Ps. 86:5). Hij wist hoe groot de rijkdom was van Gods vergeving, hij had het zelf ondervonden (vgl. 2 Sam. 12:13; Ps. 32:2). Waren wij toch maar meer zoals hij! Het schenken van vergeving is iets om vreugde in te vinden. God vindt Zijn vreugde erin als Hij Zijn liefde en genade de vrije loop kan geven door zondaars vergeving te schenken. Hij vergeeft graag!

Laten wij vreugde erin vinden elkaar te vergeven, zoals Hij vreugde erin vond om ons te vergeven.

